

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AŠO) XLIV (38)

Štev. (No.) 7

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

7. marca 1985

Clara pacta, boni amici

V časopisu Slovenska država iz Toronta je januarja izšel zanimiv članek pod naslovom PRED 87 LETI..., ki ga — okrajšanega zaradi prostorske stiske — predstavljamo našim bralcem:

Ameriški predsednik Abraham Lincoln je leta 1864, sredi ameriške državljanske vojne, ob priliki sprejemnega govora za drugo obdobje svojega predsedovanja ponovno pokazal toliko tolerance in človečnosti, kot jo, na žalost, ne moremo najti pri drugih državnih pod podobnimi okoliščinami, ko je pozval vse državljane:

„...Z mržnjo do nikogar, s širokogrudnostjo do vseh, z odločnostjo v pravico, si prizadevajmo, da bomo končali delo, ki ga opravljamo: CELITI NARODNE RANE.“

Vojakom Severne armade je bilo prepovedano javno kazati navdušenje nad zmago s kakršnimikoli vzkliki, ko je bila predaja Južne armade javno naznanjena. Do smrti sestradanim vojakom premagane Južne armade, so na povelje generala Granta takoj razdelili velike količine hrane. Ostali pogoji predaje so bili tako širokogrudni, da je bilo dovoljeno premaganim vojakom takoj po predaji in razorožitvi oditi na svoje domove. Na razorožitvi generala Leeja, naj vojakom, ki so imeli svoje kornje, dovolijo, da jih ti vzamejo s seboj na domove, je general Grant dal ta pristanež z besedami: „...da bodo lahko takoj začeli orati svoja polja“, v času razvijajoče se pomladi. Vsem oficirjem Južne armade je bilo dovoljeno obdržati orožje.

„...ko so regimenti Južne armade drug za drugim vojaško pozdravili in odložili orožje z izrazom agonije in odhajali s solzami in krvjo premočene zastave, pred katerimi so poklekali, jih poljubljali in jih pritiskali na prsa, na naši strani ni bilo slišati niti glasu, niti trompete, niti bobna, ne veselega vzklikanja, niti ne šepetanja ničevega hvalisanja nad zmago, niti migljaja vojakov. V ozračju je vladala čudna tišina, zadržanje diha, kakor da bi šla mimo naša sama smrt. Nismo se mogli premagati, da ne bi vsi padli na kolena in prosili Boga za usmiljenje in odpustanje.“

Tako so opisali zgodovinarji nesrečni konec strašne državljanske vojne mlade Amerike, katero še danes nekateri tako radi in krivično označujejo kot deželo „neciviliziranih, divjih cowboyev“, ki so pa v svoji primitivnosti pokazali več humanosti, kot najbrž nobena družba istodobne ali poznejše evropske „civilizirane“ elite.

KAKO CELITI SLOVENSKE NARODNE RANE?

Zadnje čase se med zdomskimi Slovenci mnogo govori o takozvani spravi. Vedno pogosteje se slišijo nasveti, naj na preteklost pozabimo in svojim nasprotnikom odpustimo. Ker smo Slovenci v veliki večini kristjani, se prav zaradi tega ti pozivi na spravo opirajo na krščansko ljubezen, ki zapoveduje, da mora kristjan celo svojega sovražnika ljubiti.

„CLARA PACTA, BONI AMICI“

Mir! Kdo si ga ne želi, kdo ne hrepeni po njem?

Toda kakšen mir, kakšna sprava? Ali sprava, pri kateri naj vsaka od obeh strani malo popusti, da se na ta način vsaj malo zblížata, ali pa „sprava“, ki naj bi za eno stran pomenila popolno kapitulacijo? In to v času, ko svetovna javnost odkriva nesporne dokaze, ki globoko obtožujejo eno stran in posledično opravičuje reakcijo na drugi strani!

Med poborniki za spravo najdemo namreč dvoje vrste ljudi: take, dobro misleče, a precej naivne, ki v neki misijonski gorečnosti upajo, da bodo že samo s svojimi besedami vplivali le na pripadnike ene strani, da bo ta brez-pogojno popustila in sprejela pogoje druge strani, kar bo potem vodilo v

Sodniki v dvomljivi luči?

NZZ 7. 1. 85 — prir. P. D.

Po tritedenskem premoru so januarja meseca nadaljevali v Beogradu s procesom proti šestim izobražencem. Oblasti so jih namreč obdolžile, da so prisostvovali ilegalnim sestankom z namenom, da ustanovijo „prevratne skupine“. Grozijo jim s kaznijo do dvanajst let. Od vsega početka je ta proces trpel na pomanjkanju logike in jasnosti v obtožbi.

Kakor preje, je tudi prvi dan zasliševanja v novem letu potekel ne navadno. Prišel se je v neogreti dvorani beogradskega sodišča in so ga morali za nekaj ur prekiniti, ker ni bil navzoč najmlajši obtoženec, 23-letni G. Jovanović. Ko je njegov zagovornik izročil sodniku zdravniško izpričevalo, da je njegov klient bolan, se je proces nadaljeval. Ob zasliševanju nove priče se je zgodilo enako, kakor pri prejšnjih dvajsetih: njihove izjave so bile v prid obtožencem!

Pokazale so se pa še velike nepravilnosti: državni tožilec naj bi poneveril zapisnik. To je navedlo Vlada Šeksa, ki je zagovornik glavnega obtoženca, da je vložil protestno noto proti državnemu tožilcu. Namesto da bi sodišče vzelo na zna-

nje njegovo pritožbo, mu je sodnik prepovedal vstop v sodno dvorano, državni pravnik pa je dejal, da mora biti Šeks v zapor za dobo 8 mesecev. 41-letni Šeks, ki izhaja iz neke partizanske družine v okolici Osijeka, je že leta 1970 bil v sporu s tamkajšnjimi policijskimi oblastmi, katerim je dokazal, da so kršili poštno in telefonsko tajnost.

Leta 1980 ga je V. Mijanović imenoval za svojega pravnega svetovalca. Tri leta kasneje je bil Šeks obsojen na leto dni zapora, ker je „žalil Tita in čast jugoslovanske države“. Glavna obtoževalna priča v tem procesu je kasneje izjavil, da ne pozna Šeksa in ga sam osebno nikoli ni slišal, da bi se o Titu slabo izražal, temveč mu je policija enostavno predložila že napisano pismo v podpis. Šeks se je pritožil in sodišče mu je znižalo enoletno kazen na osem mesecev zapora. Dopusnil pa so mu, da spelje obrambo svojega klienta do konca, potem pa naj bi šel v zapor. To odločbo je sodišče sedaj preklicalo, Šeks se ne more nikamor pritožiti, po zaporni kazni pa ne bo mogel več izvrševati pravnega poklica. S tem je njegova kariera kot jurist uničena.

Kulturniki v Sloveniji si sprašujejo vest

Slovenski kulturniki v matični Sloveniji so se zavedeli tudi ogroženosti, kateri je izpostavljen sam obstoj slovenskega naroda v sedanji Jugoslaviji. Vsled tega je Društvo slovenskih pisateljev sklicalo v sredo 9. in v četrtek 10. januarja posvet „O slovenskem narodu in slovenski kulturi“.

Organizatorji so ostali presenečeni zaradi odziva, ki ga je srečanje dobilo med ljubljanci. Prišlo jih je toliko, da so se pred začetkom iz male dvorane preselili v srednjo dvorano Cankarjevega doma. Ker je tudi ta bila premajhna, so udeleženci sledili razgovorom po TV zaslonu v mali dvorani in tudi po hodnikih. Računajo, da se je srečanja udeležilo kakih tri tisoč oseb. Srečanje,

njegova tematika in velikanska udeležba pričajo, da v Sloveniji raste narodna zavest in čut odgovornosti do slovenske kulture. Zahvaliti se pa moramo ne partij in njenemu vodstvu, ampak Društvu slovenskih pisateljev, to je slovenskim kulturnikom.

TRI ŽGOČA VPRAŠANJA

Pri obeh večerih so nastopili številni govorniki in se lotili številnih vprašanj. Tone Partljič, ki je predsedoval srečanju, se je med drugim dotaknil treh vprašanj, ki danes vznemirjajo slovensko kulturno javnost: dachauski procesi, Golji otok in pokol domobrancev. Dejal je, da pisatelji ne prepovedujejo knjig, ampak jih pišejo, prepoveduje jih država oziroma javni tožilec, na srečo pa je tega v Sloveniji manj, čeravno imamo tudi mi prepovedano dramo, in to brez vsake potrebe že dvajset let (Partljič ni povedal katero, verjetno pa gre za Rožančev Toplo gredo). Če oblast, Socialistična zveza, oziroma še OF in Partija niso pravočasno, jasno in nedvoumno spregovorile o Golem otoku, dachauskih procesih, roški likvidaciji domobrancev, bi morali pisateljem izreči priznanje, da so te teme odprli, načeli in legalizirali, seveda na literaren način. Zamolčana resnica ne more biti ne objektivna ne neobjektivna. Politične organizacije bi se morale zamisliti, zakaj ta trenutna vprašanja ne tečejo znotraj ZK ali SZDL. Želeti si priti na čisto še zdaleč ne pomeni razvrednotenja revolucije. Zato gre Torkarju, Hofmanu, Zupanu, Kocbeku prej pohvala, kot črna pika v znameniti „beli knjigi“ hrvaškega CK, ki ji je botroval Stipe Šušter. Iskati sovražnike ljudstva med pisatelji je burka, stara že tisoč let.

Drugi so pa taki, ki trdijo, da bi do miru že zdavnaj prišlo, če med nami Slovenci ne bi bilo nekaj zagriženih ljudi, ki vsako spravo dosledno odklanjajo in zavračajo. Taki za „spravo“ kažejo toliko vneme in gorečnosti, da človek nehoti pomisliti, če jih morda pri tem ne vodijo kaki ulteriozni motivi, ali če tega morda ne delajo po navodilih.

Ti zadnji se namreč ogrevajo za spravo in mir v katerem bi nekateri Slovenci zaradi „božjega miru“ morali: zatajiti, da so politični emigranti; prenehati omenjati domobrance, zlasti še 12.000 pobitih; prenehati omenjati pokojnega škofa dr. Gregorija Rožmana; prenehati romati k simboličnim križem protikomunističnih žrtev; prenehati plačevati ali se udeleževati sv. maš za pokojne žrtve komunistične revolucije; bojkotirati prireditve, kot so „Slovenski dnevi“ ali praznovanje 29. oktobra, ker se je dogodil pred 1945. letom; prenehati izobešati slovenske zastave brez rdeče zvezde, češ, da taka „ni uradna“; ne govoriti o slovenski državi, ker je to „škodljiv nacionalizem“; ne kritizirati političnih ali celo gospodarskih težav v domovini, v času, ko se o tem celo tam vedno več sliši; in če bi se le dalo, še javno priznati in hvaliti sedanji režim v domovini; itd...

Takšen „miš“ ali taka „sprava“ bi se dala reducirati na sledečo kratko formulo:

(Nad. na 2. str.)

Poziv na čistko

(KZ, Celovec. — Priredila P. D.)

Ob 40-letnici ustanovitve jug. tajne varnostne službe — imenovane OZNA —, je Stane Dolanc krepko napadel opozicijska gibanja, ki so se v zadnjem času pojavila v Jugoslaviji. Pravi, da so to skupine, ki napadajo „jug. politični sistem, kakor tudi Tita in Kardelja“. Podtalno delovanje teh skupin se izraža v „raznih peticijah za pravice človeka in za svobodo dejavnosti, ki niso v prid jug. vladi. Zanimivo je, da je Dolanc v tem govoru najprej te organizacije napadel, malo naprej pa se je pohvalil, da ima jug. tajna obveščevalna služba odlične zveze z njimi in so preko njih Jugoslavo vzpostavili „koristne kontakte“ tako z vzhodom, kakor tudi z zapadom!!! Torej s tštimimi organizacijami, ki naj bi po Dolancu vodile „posebno vojno“ proti Jugoslaviji!

Zapad se je čestokrat uradno ali poluradno pritožil, da jug. tajne organizacije enostavno umorijo njim neljube politične emigrante, ki se nahajajo v inozemstvu. Na te pritožbe je Dolanc kratkoma odgovoril, da so le-te del „protijugoslovanske kampanje“ in izvirajo predvsem iz vrst „fašističnih emigrantov“. Povsem pa je v svojem govoru obšel dogodka ob zadnjih masovnih priporih beogradskega izobražencev.

Kot primer državi sovražnega delovanja pa je povedal, da so pri nekem sociologu (t. j. sedaj že obsojenem univerzitetnem profesorju V. Šešlju) našli doma za objavo pripravljene dokument, ki poziva jug. narode na „odpravo titoizma“.

Dolanc trdi, da je sedaj zrastle v Jugoslaviji vse preveč škodljivcev. Ti so se sedaj tako razširili, da zastrupljajo vso deželo. Da je prišlo tako daleč, so krive oblasti same, ker niso „tega plevela“ že preje pokosile.

Hrvaški politik Blažević je imel dosedaj najbolj strupen govor po letu 1948. Z ostrimi besedami je zahteval, naj bi se izvršila velika čistka po stalinističnem vzorcu.

Blažević, ki je član partije, pravi, da so sovražniki socializma dvignili glave pod okriljem kontrarevolucije, ki dvomi o uspehih jug. revolucije in grobo napada temelje sistema. Kritizira neke znanstvenike, ki želijo ustanoviti „abstraktno družbo“, napada duhovščino in vernike, ki naj bi trdili, da so komunisti na napačni poti, in zagovarjajo „fašističnega papeža Pija XII. ter kardinala Stepinca“.

Blažević omenja razne filozofe in sociologe, ki dokazujejo, da sta Marx in marksizem že v zatonu, ter z zahtevami po svobodi mišljenja in tiska izpodkopavajo tla jug. družbenega in državnega reda. Trdi, da je dosedaj vladala v Jugoslaviji vse prevelika svoboda ter da bo treba oporečnike uničiti.

V procesu proti kardinalu Stepincu je bil Blažević glavni tožilec. Z vso ostrino je v svojem govoru napadel katoliško Cerkev in druge veroizpovede, ki naj bi s svojim tiskom budile „histerično, klerikalno-nacionalno kontrarevolucijo“, napadel je konordat med Vatikanom in Jugoslavijo, po katerem sta se obe strani obvezali, da ne bosta vzdrževali neljalnih dejavnosti druga proti drugi. Sveta stolica se tega dogovora po njegovo ne drži in Blažević nikakor ne more razumeti, kako da so jug. oblasti dosedaj mirno prenašale takšno početje.

SVOBOŠČINE V SFRJ

V New Yorku obstoji organizacija FREEDOM AT ISSUE (Svoboda v ogledalu), nedvomno najbolj avtoritativni neodvisni kritik politične in osebne svobode v svetu. Vsako leto napravi pregled tozadevnega položaja za ves svet. Ocene tečejo od 1 do 7. Reda 6 in 7 sta povsem negativna, najboljši red je 1. To ocenjevanje, ki je povezano na skrbno preiskavo mnogih faktorjev je upoštevano in merodajno. Poglejmo ocene, ki jih je Jugoslavija dobila v januarju l. 1985.

Poljska, Madžarska in SFR Jugoslavija so dobile iste ocene in sicer za politične svoboščine red 6 in za osebne red 5.

Kriterij za red 6 v politiki je sledeč: volitve, ki bi dale ljudstvu možnost izraziti njihove želje po neki novi stranki ali za menjavo v politiki, niso dovoljene.

Oblast pravi, da lahko ena oseba ali mala grupa odloča, kaj je dobro za ljudstvo, in nihče tega ne sme osporavati. Ti oblastniki pa v nekaterih slučajih upoštevajo želje naroda in tudi spoštujejo prepričanje (vero n. pr.), ki je lastna celotni državi. — Kar se tiče SFRJ, red 6 ni povsem upravičen, ker v verskem pogledu ni dvoma, da se SFRJ trudi, da bi vpliv vere zmanjšala in v zadnji fazi odpravila.

Kriterij za red 5 v osebnih svoboščinah je sledeč: Obstoji še neka relativna svoboda v privatnem pogovoru, posebno doma, vrše se ilegalne demonstracije, podzemna literatura je prisotna in aktivna. — Za SFRJ komaj velja, da bi bilo kaj ilegalnih demonstracij in podzemne literature takorekoč ni. Pravilna oznaka bi bila 6,5!

ZU

Med nas je usekalo...

Ob 40-letnici našega begunstva

Delovanje OF v Sloveniji je bilo dejansko samo komunistična revolucija. Bila je v tesnih prijateljskih zvezah z boljševiško SSSR.

V pričevanje tega dejstva nekaj izjav vodilnih komunistov, kot so jih podali na mitingih OF ali v svojem tisku in letakih:

1.) Ustanovni sestanek OF se je v skladu s predlogom KPS zedinil, da je „usoda in bodočnost slovenskega naroda tesno povezana z usodo in bodočnostjo velikega ruskega ljudstva in cele SSSR...“

2.) Boris Žihverl, član centralnega komiteta KPS, je v 5. številki komunistične revije Delo napisal: „Navodilna tova. Stalina so bila silno orožje v rokah

slovenskih komunistov v njihovi borbi.“

5.) Boris Kidrič, sekretar CK-KPS in IOOF in sedanji slovenski ministrski predsednik, je na zborovanju KPS med 5. in 8. julijem 1942 dobesedno izjavil: „Dosegli bomo svetovno deklaracijo SSSR v tem smislu, da je to bila vojna, ki naj svet podvrže sovjetskemu sistemu. Prišlo bo do poraza fašističnih front in do nevtralizacije Anglije in Amerike.“

8.) Tone Fajfar, član IOOF, sedanji član slovenske vlade, je na mitingu v Kompolju maja 1942 dejal: „Hočemo zvezo balkanskih narodov v okviru sovjetske Rusije. Vse, ki so se uprli našim načrtom, bomo najodločneje uničili.“ (Taboriščni arhiv priča I., str. 127)

Poceni špijoni

Glas Amerike

Jugoslovanska sekcija

Washington

Sem stalni poslušalec vaših oddaj, ki jih visoko cenim, predvsem zaradi objektivnosti in kvalitete, ter so zame vedno zanimive.

21. januarja letos ste zvečer ob 21,30 oddajali poročila nekega dopisnika, kako se v komunističnih deželah rekrutira za policijsko službo. Kar je ta človek povedal, me je globoko prizadelo, saj sem pred 33. leti osebno doživel to komunistično pridobivanje policijskih kadrov. Naj vam povem, kar mi je ostalo v spominu iz tistih daljnih časov:

Poleti 1949 leta je policija (tam imenovana milica) v 10 dneh zajela po vsej Sloveniji okoli 1500 ljudi, od katerih je 850 odpeljala v taborišče pri Ljubljani, kjer se je gradilo podjetje „Litostroj“. Pri aretaciji je vsak dobil dva dokumenta, od katerih se je prvi glasil približno takole: „Obsojeni ste na tri mesece prisilnega dela po paragrafu... zaradi... vseh vrst neresničnih prekrškov, vrse je bilo napisano šablonsko: delovne, pijanec, sovraženik ljudstva itd.“ Drugi dokument pa se je med drugim glasil takole: „V kolikor se v času treh mesecev obtoženi ne prevzgoji itd. se mu more prisilno delo podaljšati na dve leti.“ Za polovico zaprtih je bil pripravljeno taborišče v Strnišču pri Ptuj, kjer so gradili kombinat Aluminij.

Čez tri mesece so jih izpustili kakih 50, ki so bili popolnoma nespособni za delo. Tedaj se je tudi začelo zaslivanje, vsak dan po 10 — 20 ur. Preden so jetniki zjutraj odšli na delo, so bili nekateri klicani po imenu in so ostali v taborišču; tam sta jih ves dan zaslivala dva uradnika, v resnici oficirja OZNE. Dejansko pa to ni bilo zaslivanje zaradi kekega delikta, ampak le pridobivanje konfidentov. Tako jih je vsak dan nekaj odšlo iz taborišča. Hrano so dovažali od zunaj, 1200 kalorij, a delali smo od 7 zjutraj do 6 zvečer, eno uro za jed; ko smo strgali svoje obleke, smo dobili ameriške — imele so prišite še etikete Made in USA.

Poklice bi ocenil tako: 30% kmetov, 20% delavcev, 10% obrtnikov, profesionalcev 20%, inteligence 15% in informacijevcev 5% — ti poslednji so bili v taborišču „kapoiji“. Bile so uvedene tudi fizične kazni na najbolj rafiniran način. Osebnost mislim, da je iz tega taborišča izšlo polovico ljudi kot policijski konfidenti, ki — v kolikor niso umrli — še danes vrše svoj posel v domovini. Niso brezposelni, nameščeni so tam, kjer lahko najbolj služijo s svojim delom, so privilegirani in imajo velike plače. Ta del policijske službe „Juda Iškarijot“ je dobro organiziran in od

začetka do danes odlično dela, saj jim služi kot poceni obveščevalna služba.

Komunisti so si ustvarili geslo „cilj posvečuje sredstva“ in tako brez sramu in vesti delajo vse vrste zločine, rope, umore, krivice, poedincu kot skupnosti. Komunisti so tako pokvarjeni, da celo sled za njimi smrdi, je rekel nekoč general Nedić.

Ni moj običaj, da bi karkoli pisal anonimno, a v tem primeru se bom poslužil tega, ker imam še vedno vtis, da kjerkoli je skupaj 5 Jugoslovancev, je lahko eden od onih zraven.

Z velikim spoštovanjem.

NN

SOVJETSKI „dosmrtni“ zunanji minister Andrej Gromyko se je mudil na obisku v Rimu. Sprejet je bil tudi pri avdijenci pri papežu Janezu Pavlu II. Gromyko se je doslej že štirikrat sestel s pokojnim Pavlom VI., in dvakrat s sedanjim papežem. Predmet tega novega razgovora je bil svetovni mir, razmerje med Rimom in Moskvo, pa zlasti položaj vere v Sovjetski zvezi. Kot znano, je prišlo do novega in hudega preganjanja vernikov krščanskih verstev. O tem govori tudi zadnje poročilo Amnesty International, ki navaja aretacije, obsodbe in preganjanje tako katoličancev kot pravoslavnih. Akoravno papež Wojtila razume in govori rusko, je prisostvoval razgovoru tolmač — Slovenec pater Ivan Žužek DJ.

NA GROB DR. JAKOBU KOLARIČU

Dr. Jakob Kolarič CM je bil izobražen duhovnik, ki se je izšolal in izoblikoval v ozračju idej slovenskega katoliškega gibanja. Ni čudno, če je hotel nadaljevati v Kanadi to, kar je v Sloveniji prekinila vojska, revolucija in pozneje komunistična diktatura. To je slovensko krščansko tradicijo. Ta miselnost je bila tudi gonilna sila dr. Kolaričevega delovanja in snovanja. Povojni begunci, ki so se v obrambi istega prepričanja uprli komunizmu na Slovenskem in so prišli v Kanado iskat svobode, so bili polje njegove delavnosti. Skupaj so hoteli v Torontu ustvariti Slovenijo v malem, Slovenijo, ki so jo vsi poznali in ljubili še izpred vojne. In začeli so z delom.

L. 1954 je bila dograjena in blagoslovljena prva slovenska cerkev v Kanadi. Tako je bila župnija z lastno cerkvijsko pravo realnost. Župnija — ta mala Slovenija v Kanadi — pa mora imeti razdeljeno in urejeno delovanje, če hoče dosegati svoj cilj. Zato je prvi župnik dal fantom in možem društvo za duhovno vzgojo „Najsvetejšega imena Jezusovega“. Za dekleta in žene je organiziral Marijino družbo in Katoliško žensko Ligo. Za kulturno-vzgojno prosvetno delovanje je župnija dobila „Prosvetno društvo Baraga“ pod čigar

novci, ki so največji krivci za dogodke med vojno in spomladi 1945. leta; za te bo zgodovina pričala, da so bili oni tisti, ki so začeli s sistematičnimi in masovnimi likvidacijami svojih dejanskih in potencialnih političnih in ideoloških nasprotnikov. Kot vemo, je tem likvidacijam sledila obramba onih, ki so hoteli ostati živi in ki niso hoteli živeti pod komunizmom. Ko v tem naporu zaradi mednarodne intervencije niso uspeli, so se umaknili v tujino.

KAJ JE TOREJ REŠITEV IZ TEGA NAVIDEZNEGA LABIRINTA?

Tistim, ki se iskreno trudijo za spravo, kakor tudi tistim, ki to delajo iz neznanih razlogov, bi v imenu pravega miru in prave sprave priporočali sledeče:

Prenehajte z vsiljevanjem vaše vrste „sprave“!

Vplivajte na drugi strani, ki ima dejansko ključ za spravo v svojih rokah, naj besedičenju o spravi doda vsaj iskrico dokaza, da je resnično pripravljena vsaj nekaj popustiti!

To lahko stori na ta način, da po 40 letih počasti spomin tistih mrtvih nasprotnikov, katerih kosti so raztresene po slovenski zemlji, s tem, da jim postavi dostojen spomenik, kot je to storil celo španski diktator Franco, v „Valle de los Caídos“!

IZ ŽIVLJENJA IN DOGAJANJA V ARGENTINI

Fuerte déficit vaticano

Govor novega gospodarskega ministra je pozitivno odjeknil med narodom. Ljudje so imeli občutek, da je v vsem nekoliko več resnosti. Zlasti ker ni bilo obljub o sreči in veselju, marveč kruta razlaga resničnega položaja. Nekateri opazovalci imajo vtis, da je radikalna vlada zamudila več kot leto dni, in da bi sedanja resnost bila na mestu ob samem nastopu.

Govoru je sledil drug izraz realnosti. 25% povzročila goriv, zlasti avtomobilske nafte, je negativno odjeknil med narodom. A vsi so morali priznati, da ni drugega izhoda. Kakor ga ni glede navodil Mednarodnega denarnega fonda, katerim se bo novi minister strogo pokoraval, kot je tudi javno priznal. Konec bo torej slepomišljenja in bombastičnih fraz. Ni to najbolj po godu ne narodu, ne vladi, a je ena izmed dveh ekstremnih poti, ki se državi odpirata. Radikalna vlada je izbrala to.

NIČ NOVEGA NA FRONTI?

V oboroženih vrstah je zaropotalo. Res je, da je vlada že dalj časa pripravljala nekatere spremembe, zlasti zamenjavo glavnega poveljnika skupnega vrhovnega štaba. General Fernández Torres je bil zadnje čase jasen kandidat za odhod. Odšel je, a mimogrede zaloputnil vrata, in tresk se je slišal dalj, kot si je vlada želela. Ker se je njegovemu mestu potem odpovedal tudi dosedanji poveljnik vojske, general Pianta, je nastala praznina. Za šefa vojske je bil imenovan general Ríos Ereñú, a to je

pomenilo avtomatičen pokoj šestih generalov najvišjega čina.

Vlada se je tako nenadoma znašla sredi večje krize, kot si jo je želela. Nemir v vojski je toliko večji, kot suhozemske oborožene sile menijo, da bi slično operacijo morala vladna kirurška ekipa izvesti tudi v mornarici in letalstvu. Kako rešiti položaj. Kje dobiti novega poveljnika vrhovnega skupnega štaba, ne da bi šle nove vrste generalov v pokoj? Rešitev bi bila enostavna, z imenovanjem na to mesto kakega admirala ali brigadirja. Vendar bi to še bolj negativno odjeknilo v suhozemski vojski.

V ozadju vsega je to, da generale še vedno boli pokoriti se civilni oblasti. Kadar so bili na vladi vojaški režimi, je tudi prišlo do podobnega pometanja generalov, a nihče ni nič rekel. Problem je, ko to izvaja civilni predsednik. Vlada pa se tudi dobro zaveda, da mora odločno braniti svoj princip avtoritete, da ne izgubi ugleda ne med narodom, ne pri oboroženih silah. Tem pa zaenkrat ne preostane drugega kot skloniti glave in pokoriti se. O kakem udaru ni govora. Tega problema ni mogoče rešiti s pučem. Za kak nov vojaški režim pa ni prostora in, kar je še bolj važno, ni glave, ni voditelja, in ga zaenkrat na vojaškem obzorju še nihče ne vidi.

BARKA PLOVE SKOZI OŽINO

Gre dejansko za Beagelsko ožino, in za vladno željo, da bi kongres čim prej potrdil prijateljski sporazum s Čilom. Kot znano, se je narod pozitivno izrekel na svojevrstnem referendumu lanskega leta. Tedaj so bili peronisti proti referendumu, pa so rekli, da bodo v kongresu sporazum potrdili. Sedaj so nekoliko preveč resno vzeli na znanje vlogo opozicije in sklenili sporazum blokirati. V poslanski zbornici je vlada prodira z lastno večino. V senatu pa je problem drugačen, in spomin na polom sindikalnega zakona je še vedno svež.

Zanimivo je bilo zato gledati zadnje čase radikalno vodstvo. Domala na prste so šteli ali bodo spravili začasno kvorum za debato zadevnega zakona, in ali bodo lahko zagotovili večino za primer, da se peronisti pojavijo v zbornici in volijo proti. Vmes je prišel še drug činitelj: skorajšnje Alfonsinovo potovanje v ZDA, kjer bi njegov ugled gotovo narasel, ako prinese v roki potrjen mir s sosednjo državo.

Končno so edini Frondizijev senator (Solana), pa riohanski predstavnik (Menem), pa še eden neukenskih senatorjev naglani tehtnico v prid vladi. Radikali so si oddahnili, vendar stvar je še bolj razbila peronistične vrste, in zanesla razkol tudi v neoperonistične vrste guvernerja Sapaga v Neuquenu, kjer sta brata (guverner pa senator) prišla v jasno nasprotje. Alfonsin pa si je oddahnil. Barka bo laže preplaval ožino.

KUJ ME, ŽIVLJENJE, KUJ

Peronisti pa ne najdejo izhoda iz zagate. Zadevni sodnik je priznal kot edinovladno vodstvo peronistične stranke tisto, ki so jo uporni izvolili v Río Hondo. Tako je sedaj opozicija postala oficialistična, oficializem pa je padel v uporništvo. Uradno priznani vodja je torej senator Oraldo Britos, medtem ko so potisnjeni ob

Cardenales designados por el papa Juan Pablo II en 1981 para supervisar las finanzas del Vaticano iniciaron el 6 de marzo una reunión de tres días, destinada a aprobar el presupuesto de 1985.

Desde 1981, el Vaticano ha venido haciendo público su déficit presupuestario, como parte de los esfuerzos del papa Juan Pablo II para ventilar públicamente el tema, de modo de terminar con el "mito" de la fabulosa fortuna vaticana.

El Vaticano ha podido saldar su déficit anual con las contribuciones que cada año recibe el Papa de los fieles

stran guverner Vernet, Lorenzo Miguel, Herminio Iglesias in njihova družba.

Obnovitvena skupina, ki je tako prišla do uradnega krmila peronizma, pa te dni skuša, s polno paro, navezati čim tesnejšo povezavo s sindikalisti, ki se upirajo Lorenzo Miguelu. Vedo, da je moč peronizma še vedno v sindikatih in skušajo železo kovati, dokler je še vroče. Odstranjenno vodstvo je seveda vložilo pritožbo na sodnijsko zbornico, a sami nimajo mnogo upanja na izid. Naj bo razplet tak ali drugačen, opazovalci menijo, da je razkol prišel že tako daleč, da bi le čudež mogel pripraviti peroniste, da bi na novembarskih volitvah nastopili s enotnimi listami poslanskih kandidatov.

Tako peronizem končno plačuje veliki dolg, pomanjkanja nekega skupnega programa, skupne ideologije, skupnih ciljev. Peronizem je bil vedno „gibanje“, ki ga je le njegov ustvaritelj mogel ohraniti na vajetih. Ko je Perón umrl, se je to „gibanje“ nujno moralo preleviti v stranko. Odstop vdovec v Madridu je zadal končni udarec. Med preostalimi veljaki pa izgleda, da ni dovolj politične zrelosti, da bi mogli enotnost ohraniti pri življenju. Za to bi bilo potreba mnogo več požrtvovalnosti. Te pa primanjkuje bolj kot dolarjev na uradni borzi.

Tone Mizerit

Diktatura partije

Nekaterim ni všeč, da govorimo o diktaturi partije, češ da le ni tako hudo, da je doma sedaj samoupravljanje in demokracija itd.

Sedaj pa lahko potrdimo iz njihovih lastnih ust, kako je to „samoupravljanje“ delovalo na „demokratičen“ način.

V Delu je 13. decembra zapisal Milan Kučan Kaj pomeni po starem? „To pomeni, da bi stalische forumov družbenopolitičnih organizacij (to je partije, n. op.) sporočali avtoritativno in neposredno samoupravnim organom in skupščinam (to je tovarnam, parlamentu itd. — n. op.), ki bi potemtakem sprejemali sklepe zgolj formalno in ki bi bili na podlagi birokratsko pojmovanega načela demokratičnega centralizma dolžni ta stališča preprosto sprejeti kot svoj lastni sklep.“

Skratka, kar smo trdili že od vsega početka: edini, ki določa, je partija, vsi ostali so le za scenerijo. Tako je bilo po starem. In po novem? Pravi Kučan, da bi morale biti drugače, ampak da „še nismo zagotovili vsega potrebnega“, itd. Seveda. Po novem ne gre. Bo šlo pa po starem naprej!

MEDNARODNI TEDEN

PREGLAD II. VATIKANSKEGA CERKVENEGA ZBORA je odredil papež Janez Pavel II. nekaj ur pred odhodom na potovanje po Latinski Ameriki. Sinoda ga bo izvedla v času med 25. novembrom in 8. decembrom letos v Rimu.

IZRAELSKA vlada je potrdila drugo fazo umika svojih čet z libanonskega juga. Istočasno pa je tam prišlo do dinamičnega napada na neko mošejo; eksplozija je pustila 15 smrtnih žrtev in sum, da je bil atentat delo židovskih ekstremistov.

URUGVAJ se je vrnil v demokratsko življenje. Sredi pravega ljudskega veselja izbruha je nastopil nov predsednik Sanguineti, prvi demokratično izvoljeni predsednik zadnjih 12 let. V

CLARA PACTA, BONI AMICI

(Nad. s 1. str.)

MEA CULPA?

Priznaj svojo krivdo; obžaluj jo; padi na kolena in prosj za odpustanje; obljubi, da se boš v bodoče popobiljšal; vse to zaradi ljubelega miru v hiši.

Vsak Slovenec, ki je vsaj malo slišal o strašnih dogodkih v Sloveniji med revolucijo in po njej, 1945. leta, lahko razume, da so taki pogoji za spravo za mnoge nesprejemljivi. Lahko rečemo, da skoraj ni družine v zdomstvu, pri kateri se na dan Vseh Svetih člani ožjega ali širšega sorodstva ne spominjajo vsaj enega člana, ki je bil žrtev te revolucije. Ne samo naši generaciji, ki je to revolucijo doživljala in preživela, temveč so nesprejemljivi tudi celo novi generaciji v zdomstvu in v domovini, ki vedno glasneje zahteva, zlasti doma, naj se odprejo vsi zgodovinski dokumenti o teh strašnih dneh, da bo ta mladina lahko sama presodila kdo je bil kriv te bratomorne vojne, namesto, da se jih stalno enostransko bombardira z partijsko propagando o slovenskih izdajalcih.

Ta glasna zahteva nove generacije nas namreč navdaja z upanjem, da bo ona, v svoji avtentični želji najti resnico, bolj objektivna in pravična, kot so bili njihovi predniki, zagrizeni stali-

Ali bi bilo preveč pričakovati od kulturnih slovenskih komunistov, da bi po 40 letih naredili gesto, kot so jo „necivilizirani“ ameriški cowboyi naredili po 25 letih državljsanske vojne, ko so premagancem postavili spomenike na bojnem polju?

Prenehajte označevati svoje ideološko-politične nasprotnike z izdajalci! Kako bi mogel miroljubni slovenski narod imeti toliko izdajalcev!

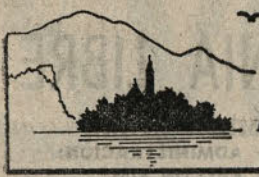
Odstranite sramotilni spomenik dl. Gregoriju Rožmanu izpred škofije v Ljubljani in dajte dostojno mesto v zgodovini temu velikemu slovenskemu rodoljubu!

Vrnite tradicionalen praznik Kristusovega rojstva novi slovenski generaciji in priznajte, da ta praznik zasluži biti zapisan v slovenske koledarje z veliko začetnico — Božič!

Izpolnitev teh, ali vsaj nekaj teh pogojev, bo najboljše poročstvo za iskren in trajen mir med Slovenci doma in v zdomstvu, katerega tako potrebujemo, da bomo lahko skupno posvetili vse naše sile nemu samemu cilju: da slovenskemu narodu izposluje čim večjo svobodo in samostojnost, do katere imamo Slovenci ravno toliko pravice kot katerikoli drugi narod, da tako tudi SLOVENSKI NAROD „NE BO ZGINIL Z OBLIČJA ZEMLJE“.

Politični emigrant

NOVICE IZ SLOVENIJE

Osebné novice

ILIRSKA BISTRICA — 120-letnico čitalnice so praznovali preteklega decembra. Pripravili so razstavo listin in dokumentov o ustanovitvi in delu ustanove. To je bila 14. čitalnica v Sloveniji in v njenem okviru so prirejali plesne večere in čajanke, dramske nastope in je služila zbiranju domoljubov.

KOPER — Škocjanski zaliv bodo sistematično zasipavali in rešili tako Koper pred onesnaževanjem. Obenem bi pridobili nekaj zemljišč za razne gradnje. A zaenkrat so to le načrti.

LJUBLJANA — Stanarine so se podražile 1. januarja in sicer za 35%. Računajo, da se bodo pred 30. junijem še za novih 67%, da bi v letošnjem letu dosegli vsaj 65% stanarine, s katero bi zagotovili nove gradnje. Vendar so že zdaj skeptični, da bi že v tem letu dosegli zahtevane cilje.

SLADKI VRH — „Paloma“ je produkt Sladkogorske tovarne papirja, ki ga prodajo 16. zahodnim državam. Lani je izvoz higijenskega papirja zrasel na 27.000 ton.

LJUBLJANA — V Tuniziji gradi tvrdka Emona največjo perutninsko farmo, sestavljeno iz 30 objektov. Vrednost del je 2.700.000 dolarjev. Kupec naj bi bil navdušen nad kvaliteto in tehnologijo, zato naj bi ponudil Emoni nova dela.

LJUBLJANA — Polog za potovanje v tujino je odpravljen, prav tako hencinski boni. Od 1. januarja dalje je ZIS (Zvezni izvršni svet) odpravil dve sitni točki jugoslovanske administracije. Oboje je bilo predvidevati, saj so tisti, ki so plačevali polog bili skoraj izjemno, bencin pa tudi ni bil redkost. Zdej pravijo, da je draginja sama zamajala efektivnost obeh ukrepov.

CERKNO — Radio Cerčno obstaja že celih štirinajst let in je edini te vrste v Sloveniji: oddaja le ob nedeljah od 10. do 15. ure, letos pa še ob četrtek od 15. do 17. ure. Preživlja se z oglaševalskimi in čestitkami ter s podporo Radia Ljubljana. Postaja je last cerknljanske občine in ima že 30 sodelavcev.

KOPER — Manj rojstev in več splavov je ugotovila analiza zdravstvenega stanja 6 južnoprimorskih občin. (Postojna, Ilirska Bistrica, Sežana, Koper, Izola in Piran). Od leta 1956 do 1983

je rodnost padla s 17,3% na 12,8%; za „prekinitev nosečnosti“ pa niso objavili števil.

LJUBLJANA — Telefonski impulz se je podražil z novim letom za 0,15 din. To pa je povzročilo, da bodo morali kmalu začeti izdajati kovance za 50 din, ker drobni kovanci povzročajo nevednosti pri telefoniranju iz javnih govornic. S povišico naj bi gradili koaksialni kabelski sistem „central“ in priključnih sistemov.

ŠKOFJA LOKA — Okužena voda s fenoli se je pretakala po ceveh Škofje Loke zadnje dni lanskega leta. Oblasti so takoj zaprle dotok, ki ga dobivajo iz Hotovelj v Poljanski dolini, in prepovedali pitej vode. Zato so jo morali razvažati gasilci s cisternami.

UMRLI SO od 31. 12. 84. do 10. 1. 85.:

LJUBLJANA — Ivo Sifrer; Alojzij Kogovšek; Ciril Podražaj, 82; Mira Mlakar roj. Žebre; Franc Hrovat, 77; dr. Anton Petek; Sonja Grden roj. Kapele; Jernej Suštar (Dimnikov ata); Vido Bevc; Jože Jernejc; Danica Roje roj. Uršič; Jakob Ajnik; Miro Berčič; Štefanija Kovač roj. Jelačin; Pavla Dmrovšek roj. Boltar; Franc Zrnek, 87; Anica Rozman roj. Škerl; Vili Petrin; Franc Kokot; Franc Povšič; Silva Halozan roj. Kikelj; Stanislav Ivanc; Lojze Lnarčič; Vinko Knafeljc; Viktor Repič; ing. Marko Kogoj; Marija Grabrijan roj. Bergman, 72; Marija Šurc; Marija Gomišček; Mara Turk; Ana Pibernik roj. Logvinova; Gizela Poljanec roj. Bufon; Štefi Gajšek roj. Bežlaj; Marjan Kajzelj; Milojka Tominec roj. Kunčič; Marija Dolinar roj. Lešnjak; Ignac Muhič; Hedvika Švajger, 90; Albin Drobniak; Franc Bajda (Liparjev Nace), 79; Tone Lavrič; dr. Edward Jemec; Angela Bežek roj. Grum, 80; Jože Bžjak; Ivo Kisovec; Franciška Dežman roj. Pevec; Franc Vodlan, 64; Franc Košak; Dragimir Dražil; Livija Banič roj. Debeljak, Radovljica; Dušan Zitnik; Matko Pečar; Julijana Lenart roj. Blejec, 76; Marija Borko, 85; Janez Mencin; Franc Pavlič st.; Leopold Pčulic, 87; dr. Bojko Boltin; Rudolf Pelicon; Anton Prijatelj, 71; Marija Štrukelj; Ljuban Artič; Jože Odlašek.

RAZNI KRAJI — Mrija Klobutar, Tržič; Pavla Potočnik, Perbold; Erika Bonač roj. Levstek, Celje; Stane Metelko, Trebnje; Stojan Vidali, Dekani; Zdenko Sever, Črni Kal; Antonija Podreka, Izola; Alojz Pavlič, Ljutomer; Milan Venišnik Mozirje; Karel Erban, Gabrovka pri Litiji; Milica Gregorčič roj. Ocvirk, Celje; Franc Kotar, Zagorje; Alojzija Šercelj roj. Simonič, Otavac pri Črnomlju; Koloman Smodiš, Logatec; Antonija Ošlak roj. Guček, 90, Celje; Alojz Klemenčič, Brežice; Ciril

Rojstvo: V družini Miha Peršuha in ge. Monike roj. Ilvento se je 14. januarja rodila hčerka, ki bo pri krstu dobila ime Marija Celeste. Čestitamo!

Krsta: Krščeni sta bili v slovenski cerkvi Marije Pomagaj v nedeljo 24. februarja Nadja Cecilija Žerovnik, hčerka Marjana in ge. Marte roj. Rezelj. Botra sta bila ga. Liliana Noemi Ongfaro in Marko Rezelj. Krstil je dr. Jure Rode. — V nedeljo 3. marca pa Cecilija Marijana Fink, hčerka inž. agr. Marka in prof. Kristine Vovk. Botra sta bila Božidar Fink in gdč. Ana Marija Vovk. Krstil je dr. Jure Rode. Srečnim staršem iskrene čestitke!

Poroči: V soboto, 2. marca, sta v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejiji med poročno mašo, pri kateri je pel Mladinski zbor Slomškovega doma, sklenila zakon gdč. Tonči Vesel in Guillermo Ré. Za priče so bili njuni starši Anton in ga. Nežka Vesel ter ga. Magdalena in Atilio Ré. Poročni obred je ob somaševanju rev. Danijela Vrečarja opravil rev. Jože Škerbec.

Tudi v soboto, 2. marca pa sta se poročila v župni cerkvi v Villa Ballester Andrej Peršuh in gdč. Irena Rezelj. Priči sta bila ženinova mati Zora Peršuh roj. Bajlec in nevestin oče Lojze Rezelj Poročil ju je dr. Jure Rode ob asistenci g. Franceta Cukjatija.

Mladoporočencem čestitamo in želimo srečo!

Novi diplomant: Diplomiral je na državni univerzi v Buenos Airesu in postal elektronski inženir Stanko Smole iz Ramos Mejia. Čestitamo!

Novak, Gradac v Beli krajini; Anton Drogenik, 82 Šempeter; Alojz Saviozzi, 75, Hrastnik; Kristina Jerman roj. Kösel, Domžale; Marija Berdik roj. Živice, Sevnica; Marija Leder roj. Kušar, Ljubač; Alojz Loka; Marija Dolenc roj. Škraba; Milan Kavc, Piran; Milan Kalan, Kamna gorica; Ivan Hodnik, Kostanjevica na Krki; Božo Arizanovič, Kranj; Marjan Tauzelj, Trbovlje; Franci Kastelic, Ivančna gorica; Mirko Blanc, 82, Trbovlje; Alda Stepančič, Izola; Jože Korber, Polzela; Jože Štruc, Trbovlje; Anton Avsec, Litija; Štefka Adam roj. Debeljak, Radovljica; Dušan Vrhovec, Litija; Terezija Simonič roj. Vuzem, Kranj; Janez Moškrčič, Sostro; Karlo Faganek, Osek; Rudi Ahlin Ločna; Sergej Kavčič, Kokrica pri Kranju; Franc Stanek, Škofja Loka; Ivan Sedmak, Ilirska Bistrica; Milica Vodnik, Domžale; Terezija Plevčak, Rogaska Slatina; Franciška Prezelj roj. Čerin, Vnanje Gorice; iHarud Urbanc, Mengeš; Ana Kalan, 64, Kranj; Rozika Rifelj roj. Lekše, Gornji grad; Franc Pust (Kobacov Francej), Trbovlje; Alojz Peruš, 95, Sv. Primož na Pohorju; Štefan Barber, eMngoš; Ana Smole (Kovačeva mama), Velike Dole; Anka Zgonik roj. Vomer, Maribor; Tone Gaspari, Dobje; Rajmund Obermajer, Hrastnik; Herman Kleinercher, Domžale; Elizabeta Brečko roj. Bobnič, 82, Sevnica; Albert Labignan, 81, Domžale.

SLOVENC I po SVETU

Goriška in Primorska

MANIFESTACIJA ZA DVOJEZIČNE NAPISE se je izvršila v Trebnjah nad Trstom. Manifestacije se je udeležilo kakih pet tisoč oseb. Prisotni so bili slovenski izvoljeni predstavniki v razna politična telesa, župani slovenskih občin, pa tudi nekateri Slovencem naklonjeni Italijani.

NASTOP 26. GORIŠKE CECILIJANKE JE BIL PRAZNIK SLOVENSKE PESMI. Izredno število zborov, kar 26, je pokazalo pevsko dejavnost izredne kvalitete od Sveč v Rožu na Korškem do Novega sv. Antona v Trstu. Mešani zbor Rupa-Peč je na letošnji Cecilijanki prejel odličje za svoje redno nastopanje na tej pevski reviji.

ŠOLSKA KOMISIJA SLOVENSKE SKUPNOSTI je obravnavala aktualna vprašanja v zvezi s šolskim življenjem. V razgovorih so se lotili sledečih tem: pokrajinski in okrajni šolski svet, nezasedena mesta didaktičnih ravnateljev, prostorski problemi ter zastoj v izdajanju šolskih učbenikov.

SLOVENSKE ODDAJE NA LJUDSKEM RADIU V GORICI tečejo neprekinjeno že sedem let. Ljudski radio oddaja v slovensčini vsak večer, razen ob praznikih, od 20. do 22. ure. Za slovenske oddaje so odgovorni: Alenka Černic, Harjet Dornik, Lidija Jarc, Danilo Čotar in Niko Klanjšček. Pri programih sodelujejo številni drugi posamezniki in občasni sodelavci.

SESTALA STA SE PREDSTAVNIŠTVA DEŽELNE VLADE IN DEŽELNE KRŠČANSKE DEMOKRACIJE z deželno Slovensko skupnostjo. Na tem srečanju v Plešivem je sodelovalo

deželno tajništvo z nekaterimi izvoljenimi krajevnimi predstavniki. Beseda je tekla predvsem o zaščitem zakonu. Obe strani sta mnenja, da je treba zakonodajno pot v senatu pospešiti. Nadlje sta SSK in DC pretresli vprašanja slovenskih šol v Gorici s posebnim poudarkom na šolske gradnje.

DEŽELNI SVETOVALEC DR. DRAGO ŠTOKA je vložil dve interpelaciji v deželno svetlo. V prvi poziva deželno vlado da nastopi pri tržaški občini v prid postavitvi dvojezičnih tabel. V drugi interpelaciji pa omenja problem slovenskih srednjih šol v Gorici. Dr. Štoka vprašuje deželno upravo, kakšne korake namerava podvzeti za dostojno namestitve slovenskih šol, ki so trenutno nastanjene v škofijskem Malem semenišču; vsak čas bo zapadla pogodba med kurijo in goriško občino glede uporabe semišnih prostorov za slovenske šole.

IZŠLA JE ZBIRKA ČRTIC MELODIJA, knjižni prvenec časnikarja Saše Martelanca. Ta knjiga sestavlja zbirko Goriške Mohorjeve družbe za leto 1985. Avtorja poznamo kot dolgoletnega publicista in kulturnega delavca ter sodelavca radia Trst A.

ZUNANJI ITALIJANSKI MINISTER GIULIO ANDREOTTI je obiskal Trst in Gradeč ter nastopil na raznih prireditvah. Ko je obiskal tržaško županstvo se je sestel z občinskimi odborom in z načelniki posameznih svetovalnih skupin. Govoril je tudi s predsednikom deželne komisije za odnose z Evropsko skupnostjo Dragom Štokom, ki ga je seznanil o položaju slovenske narodnostne skupnosti v Italiji ter o prizadevanjih naše primorske manjšine za doseg zaščitnega zakona.

SLOVENC I V ARGENTINI

IVAN RODE — SEDEMESELETNIK

Te dni je slavil svojih 70 let g. Ivan Rode naš znani javni delavec. Rojen je bil — 20. februarja v Ihanu pri Kamniku v zavedni kmečki družini, ki ga je naučila zgodaj delati in trpeti. Saj mu je prva svetovna vojna vzela očeta in je morala mati sama skrbeti za družino. Ivan je zelo zgodaj začel delati v javnem življenju pri Orlu, v pevskem zboru in igralski družini.

Druga svetovna vojna ga najde med gorenjskimi domobranci proti komunizmu, pred katerim se je umaknil na Koroško, pa bil z drugimi domobranci vred vrnjen, a je na poti proti Teharjem ušel in se po nekaj časa skrivanja vrnil v Avstrijo. Tu je živel v taboriščih Lienz — Pegez, nato v Spittalau, dokler ni 1949 prišel v Argentino. Tudi v taborišču je sodeloval pri petju in igranju. Tam se je tudi poročil z Anico Modrovo, ki mu je v Argentini rodila 4 otroke, a prezgodaj umrla.

Kot doslej je tudi v Argentini veliko delal pri pevskem zboru „Gallus“ pri igranju. Največ dela pa je posvetil do danes katoliški akciji in v zvezi z njo v odboru za Slovensko hišo, kjer je marsikaj narejenega prav po njegovi zaslugi.

Zadnja leta posveča posebno skrb slovenski cerkvi, katero pripravlja in oskrbuje za službo božjo.

Ko se mu zahvalimo za vse njegovo delo, mu čestitamo k njegovi obletnici in želimo zdravja in še dolgo življenje.

Bariloche

POLETNI IZLET NA CERRO CAPILLA

27. januarja se je ob izredno lepem, sončnem dnevu, ki je nudil čudovit razgled na gorski in jezersko pokrajino, skupina enajstih Slovencev razvrstila okrog križa na Capilli in prisostvovala maši, ki jo je opravil mladi Igor Grohar.

Po treh letih je torej oddaljena in težavna gora spet doživela slovenski obisk. Letos je vrhni del gore pokrivala debela snežna odeja, ostanek ene najbolj snega bogatih zim, kar jih pomnimo. Torej je Dinko Bertoncelj, zadnji Mohikanec ostarele „šume“, vodil družbo precej visoko po znanem ozemlju, a pred vrhom „kuluarja“ vstopil v steno na levi ter so tako izletniki doživeli nekaj resnične plezarije v srečno in skali.

Križ je ostal po zadnjem obisku v dobrem stanju, pa so ga planinci vendar

škofa Gregorija Rožmana. Poudaril je, med drugim, da če velja za škofe naslov prevzvišeni, je ta še posebno veljal za škofa Rožmana.

SLOVENSKA ŠOLA V MONTREALU

Po nekaj letnem premoru je slovenska župnijska skupnost ponovno pričela s slovensko šolo. V prenovljenih prostorih župnijskega centra se ob sobotah dopoldne zbirajo otroci k pouku slovensčine in verouku v dveh razredih.

ZDA

OBLETNICA SMRTI TONETA ŠTRUKLJA

Ob prvi obletnici se vsi prijatelji še vedno spominjajo pokojnega Toneta Štruklja iz Minnesote. Slovencem v Argentini je bil znan iz avstrijskih taborišč. Naj navedemo nekaj podatkov o njegovi življenjski poti:

Tone se je rodil 27. novembra 1920 na Igu pri Ljubljani. Maturiral je na klasični gimnaziji v Ljubljani. Našim

znova prebarvali, da bo lažje ključoval neurjem, ki dostikrat divjajo preko te najvišje špice v odseku med zalivoma Tristeza in Blest.

Pohod na Capillo se je kot po navadi izvršil v dveh dneh, s taborjenjem v dolinici tolmunov in s povratkom preko grebena nad Blestom. Kot se vsi obiskovalci zanimivega vrha nedvomno spominjajo, je povratek po dolgem grabnu najutrudljiviji del poti in tudi tokrat se nihče tej preizkušnji ni mogel izogniti. Vendar je trdna volja zadovoljivo rešila naporno nalogo in so se proti večeru vsi povratniki vkrcali na motoriko Tončka Petroviča. Plovba po jezeru do pristanišča v Llaol Llaol pa pomeni vselej prijeten zaključek težavne ture.

Pri letošnjem podvigu so sodelovali: Dinko Bertoncelj (vodnik), Andrej Bertoncelj, Neško Razinger, Blaž Razinger, Marjan Mavrič, Igor Grohar, Tomaž Grohar, Andrej Keber, Dani Bohine, Lojze Erjavac in Ivan Gorše. Kar nas posebno veseli, je dejstvo, da od te enajststoročice šest fantov živi v Buenos Airesu in so se ob počitniškem bivanju v deželi jezer pridružili bariloškim planincem na zahtevnem izletu.

VA

PISMO IZ DOMOVINE

V sredo 19. decembra smo imeli v Žalcu mašo za dušnico za pokojnim pisateljem Mirkom Kunčičem. Daroval jo je domači kaplan, ki je namesto pridige orisal njegovo življenjsko pot v lepih izbranih besedah. Kje je dobil Kunčičev življenjski pisni, mi ni znano. Šam ga ni mogel poznati, saj je duhovnik star šele 30 let. Navzočih je bilo veliko število sorodnikov, prijateljev in znancev ter mladinska veroučna skupina.

Dekleta so ob spremljavi kitare zapele najprej nekaj sodobnih pesmi: „Vrnil se bom k Očetu“, tej je sledila pesem posvečena žrtvam letalske nesreče na Korziki: „Vem, nazaj te več ne bo“ in „Ko solza drsi skrivaj“. Med glasnimi molitvami navzočih so dekleta v presledkih deklarirale Kunčičevi: Ded se poslavlja in v tujino. Ko se je po cerkvi razlegel razločen in prijeten glas deklice: Ne bo nad grobom milo pel, mi zvon domače fare... ni bilo nikogar v cerkvi, ki bi mogel skriti solza.

Zunaj je močno deževalo. Zdelo se nam je, kot da bi narava žalovala za človekom, ki je v tujini tako vroče ljubil svojo domovino Slovenijo.

Pripomnim naj še to, da smo imeli za dragim pokojnikom v Žalcu v januarju še dve sv. maši. Med mladino zdaj krožijo pisateljeve pesmi. Njegove predvojnja knjižna dela se še dobijo v knjižnicah.

ljudem, ki so prebili begunska leta v spitalskem taborišču, je bil Tone dobro znan. Emigriral je v Ameriko, živel nekaj let v Chicagu, kjer se je poročil z Mimi Zeljko, ki so jo dobro poznali vsi v senegalskem taborišču.

Kupila sta grocerijsko trgovino na Emily v Minnesoti, ki jo njegova žena Mimi vodi naprej tudi po Tonetovi smrti.

Umril je 7. januarja 1984 v bolnišnici v Crosby, Minnesota, zadet od možganske kapi. Imel je veličasten pogreb iz cerkve svete Eme (Emily) na Emily, Minnesota, ki je pričal, kako priljubljen je bil Tone med domačini. Pogreba se je udeležilo lepo število Slovencev.

Bil je mož globoke vere, iz katere in po kateri je živel vse življenje.

J. D.

SLOVENSKA CERKEV — ZGODOVINSKI SPOMENIK

Cerkev sv. Jožefa v Calumetu, Michigan, so zgradili slovenski priseljenci — skoraj sami Belokranjci — v letih 1903—1908. V zvonikih visijo zvonovi s slovenskimi napisi in v cerkvenih barvastih oknih blestijo imena darovalcev, samih Slovencev. Cerkev je več let uživala sloves najlepše cerkve na severu Združenih držav. Veličastna zgradba iz rezanega rdečkastega kamna, s 50 m visokima stolpoma je še danes v ponos na prebivalstvu obubožanemu mestu Calumetu in kot vidna priča vere kraljuje sredi planote Keweenawskega polotoka. Že pred drugo svetovno vojno in zlasti po njej je Calumet zgubil skoraj vse svoje meščane: odšli so iskat boljše življenjske pogoje v druge kraje Amerike. V nekdanjem bogatem Calumetu so ostale prazne tudi cerkve. Marquetteški škof Noa je torej iz pastoralnih razlogov leta 1966 preuredil dušnopastirsko delo v Calumetu in okolici in iz več na-

(Nad. na str. 4)

Slovenci po svetu

(Nad. s 3. str.)

rodni župnij ustvaril eno krajevno župnijo. Za sedež ji je določil nekdanjo slovensko cerkev sv. Jožefa, cerkev in župnijo pa izročil v varstvo apostolu sv. Pavlu. Zato se nekdanja slovenska cerkev sedaj imenuje St. Paul's Church. Slovenska cerkev v Calumetu je vedno vzbujala pozornost. Leta 1983 je stavbo vzela v varstvo zvezna država Michigan, jo zaščitila kot dragocenost in jo razglasila za zgodovinski spomenik.

Avstralija

Novi pesniški zbirki sta bili izdani decembra lani: Ivan Lapuh je napisal zbirko „Cvet ljubezni“, Marcela Bole pa sto pesmi „Kraški izlivi“. Ti dve zbirki sta nov dokaz slovenske dejavnosti. Pred njima sta izšli še leta 1962 Pribačev Bronasti tolkač in 82 Košakovi Soneti iskanja.

Počitniška kolonija v Mt. Elizi je lepo uspela: družinskega tedna se je udeležilo 60 oseb, drugi teden je privabil nad 30 deklet, enako kot zadnji teden fantov.

Novo Berilo slovenskega slovstva je izšlo januarja in je predvsem namenjeno študentom slovensčine v višjih letnikih na gimnazijah, ki učijo naš jezik kot uradni šolski predmet. Dosedaj so uporabljali knjige iz Slovenije, Trsta in ZDA, to prvo sestavljeno v Avstraliji je priredila univ. prof. Aleksandra Cafer'n, ki je zaslužna za vpeljavo slovensčine v avstralski šolski sistem.

XXXVIII. redni letni občni zbor društva ZEDINJENA SLOVENIJA

Upravni Svet društva ZEDINJENA SLOVENIJA sklicuje XXXVIII. redni letni občni zbor v nedeljo 31. marca 1985. ob 9.30 uri v prostorih Slovenske hiše, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.

DNEVNI RED:

- 1 — Izvolitev dveh overovateljev zapisnika in dveh preštevalcev glasov.
- 2 — Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega običnega zbora.
- 3 — Poročila upravnega sveta in nadzornega odbora ter sklepanje o njih.
- 4 — Volitve upravnega sveta, nadzornega odbora in častnega razsodišča.
- 6 — Slučajnosti.

Po določilu 16. člena društvenih pravil bo občni zbor sklepčen ob vsaki udeležbi eno uro pozneje, kot je sklican.

Z vsemi pravicami se morejo med seboj zastopati zakonci ter starši in otroci. Pooblaščenec morejo imenovati tudi člani, ki bivajo izven Velikega Buenos Airesa ali jih ovira bolezen ali službena zaposlitev. Pooblaščenec se morajo izkazati s pisnim pooblastilom.

Pred občnim zborom bo v cerkvi Marije Pomagaj sv. maša za vse pokojne člane Zedinjene Slovenije.

OBVESTILA

SOBOTA, 9. marca:

Študijski dan za vse učiteljstvo in profesorje slovenskih šol ob 9. uri na Pristavi v Castelarju.

NEDELJA, 10. marca:

Začetek slov. osnovnih šol v Slovenski hiši ob 16. Na sporedu sv. maša in pravljena igra „Snežuljčica“, v prireditvi Prešernove šole iz Castelarja in v režiji Miha Gaserja.

PETEK, 15. marca:

Igra „Namišljeni bolnik“ v Slovenski hiši ob 21. uri.

SOBOTA, 16. marca:

Seja proforskega zbora Slovenskega srednješolskega tečaja ob 9. uri. Popoldan ob 14.30 popravni izpiti, nato sprejemni izpiti in vpisovanje. Ob 18. začetna maša.

Igra „Namišljeni bolnik“ v Slovenski hiši ob 21.

NEDELJA, 17. marca:

25. velika tombola v Slomškovem domu v Ramos Mejia.

SREDA, 20. marca:

Liga žena-mati v San Martinu: sestanek ob 18.30.

PETEK, 22. marca:

Igra „Namišljeni bolnik“ v Slovenski hiši ob 21.

SOBOTA, 23. marca:

Igra „Namišljeni bolnik“ v Slovenski hiši ob 21.

V Hladnikovem domu v Slovenski vasi klavirski koncert Andreja Jana ob 20. uri.

NEDELJA, 24. marca:

Tombola v Slov. domu v Carapachayu.

Prispevajte v tiskovni sklad!

Igra „Namišljeni bolnik“ v Slovenski hiši ob 17.

Redni občni zbor društva Slovenska vas ob 16. uri v Hladnikovem domu.

SOBOTA, 30. marca:

V Slomškovem domu v Ramos Mejiji ob 20.30 letni občni zbor Kreditne zadruge SLOGA.

Pričetek srednješolskega tečaja ob 15. uri.

NEDELJA, 31. marca:

V zavetišču dr. Gregorija Rožmana ob 11.30 blagoslov oljk in butaric, sv. maša nato skupno kosilo.

Občni zbor Društva Zedinjena Slovenija ob 9.30 v Slovenski hiši.

V Slovenskem domu v Carapachayu

bo v nedeljo 10. marca skupno

DRUŽINSKO KOSILO

V nedeljo, 24. marca, pa bo

TOMBOLA

Glavni dobiček TV znamke ITT DREAN 20". V slučaju slabega vremena bo v nedeljo, 31. marca.

DRUŠTVENI OGLASNIK

SEJA UPRAVNEGA SVETA ZEDINJENE SLOVENIJE bo 8. marca ob 20. uri v društvenih prostorih.

MEDORGANIZACIJSKI SVET pa ima sejo 15. marca ob 20. uri na slovenski Pristavi v Castelarju.

Slovensko gledališče Buenos Aires

Moliere

NAMIŠLJENI BOLNIK

Predstave v mesecu marcu:

- petek 15. ob 21
- sobota 16. ob 21
- petek 22. ob 21
- sobota 23. ob 21
- nedelja 24. ob 17

Začetek točno ob napovedani uri.

Ob vohodu v dvorano slikarska razstava Andreje in Marjete Dolinar.

ZAVAROVANJE VSEH VRST

M. in H. LOBODA

Sarmiento 385 - 1. nadstr. - pis. 10
Buenos Aires - Tel. 312-2127
vsak dan od 11 do 18.30

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público

CANGALLO 1642 BUENOS AIRES
PRITL. PISARNA 2
Tel. 35-8827

Zesov predprodaji tablice za tombolo v korist SLOMSKOVEGA DOMA.

5+2

Za 5 tablic, kupljenih v predprodaji, prejmete dve brezplačno.

Glavni dobitki so:

- Barvni televizor DREAN 20"
- Kolo
- Čistilec
- Turboventilator
- Sokovnik, itd.

Prireditev bo v NEDELJO, 17. MARCA, ob 16. uri na prijetnem vrtu SLOMSKOVEGA DOMA.

Vsi lepo vabljeni

Poravnajte naročnino!

Slovenski srednješolski tečaj

RAVNATELJA MARKA BAJUKA

sporoča vsem dijakom, da bodo v soboto, 16. marca

- ob 14.30 popravni izpiti (edini rok)
- ob 15.30 sprejemni izpiti za 1. razred
- ob 16.00 vpisovanje v vse razrede
- ob 18.30 začetna sv. maša

Proforski zbor bo imel isti dan ob 9. zjutraj začetno sejo.

Sprejemni izpiti za 1. razred: branje in narek. Za vpis v višje razrede je poleg spričevala in potrdilo o vpisu v argentinske šole še počitniška naloga, to je spis „Ob 40-letnici begunstva“. — Začetek rednega pouka bo v soboto, 30. marca, ob 15. uri.

Prijateljem, znancem in sorodnikom sporočamo, da je 23. II. v domovini umrla naša draga,

Mimica Dolinar

Sestri naši dragi naj Bog povrne za vso ljubezen do nas in za vso dobroto do bližnjih.

Na zadnjo pot so jo spremili 27. II. in položili k večnemu počitku v družinsko grobnico pri sv. Križu.

V globoki žalosti:

Sin Klemen; brat Lojze, sestra Zinka, nečakinja Andrejka z družino, nečak Franci z družino, nečakinja Marjetka, sestrična Naca z družino, sestrična Augustina in ostali sorodniki.

Buenos Aires — Ljubljana

23. II. 1985.

Marja Rodziewiczowna

(32)

HRAST

(DEWAJTIS)

Vstala je od okna in odšla v svojo spalnico.

Marko je delal kar naprej. Kakor nekaj oče, tako je on zdaj zbiral listine, načrte, gospodarske pogodbe in končal račune in pobotnice. Teško in utrudljivo delo je bilo zanj okrepčilo. Zjutraj odda kopico teh papirjev lastnici, sam pa vzame puško in Margasa in pojde. kakor je prišel, čez Dewajtis in Sandwile. Končala se je služba, hvala Bogu, končala.

Pošvice so mu vzele leto dela in še nevesto. Ljudje pa so še vedno govorili, da je tat.

Še nekoliko ur! Zbral je papirje in jih zložil v sveženj. V zaboj je položil nekaj obleke, pregledal puško, pobožal ležečega psa in ugasil luč.

Na vrhovih dreves se je svetlikala jutranja zarja...

Ko se je Irenka Orwidova zbudila, je bilo blizu poldne. Za trenutek ni vedela, kje je. Bila je v spalnici svojih pradedov, ki je bila obsežna in temna od gobelinovih senc. Nad oknom so lipe iz vrta gledale v sobo. Gospodična Irena se je udobno stegnila v postelji in pozvonila.

Hišna je prišla tiho po prstih. Bila je vnukinja starega Filemona. Dala je gospodinjini drobno knjižico. Ta jo je odprla in se radostno nasmehnila. Bili so nemško-poljski pogovori.

S pomočjo te knjižice se je kolikor toliko mogla sporazumeti. Zvedela je, da se služkinja imenuje Justa, da je danes lepo, da je Marko že davno prišel, da govori s tujim gospodom, da ji je on dal to knjižico.

Bistroumen domislek! Tudi vloga tolača se mu je že sprotila.

Medtem sta se gospoda v salonu pogovarjala: Marko je prav pazljivo poslušal Marwitza, ki je načrtno pripovedoval zgodbo svojo in Irenino.

„Moj oče je imel v svoji mladosti v poldivjem kraju farmo. Kupčeval je z govedom in živalskimi kožami. Oženil se je z edino hčerko sosednjega naseljnika. Razen mene je imel še dva sina. Ko sem se jaz rodil, je bil naš kraj ves spremenjen. Pragozdi so padli pod sekuro. Indijanci so se umaknili, po bliskovito so rasla mesta in tovarne. Našli so rudnike železa in cinka, zemlja pa je dala obilen pridelek. Okoli naše farme je raslo mesto. Imenovali so ga Drake-city, po priimku materinega očeta. Spominjam se še tistih dni, ko je bila ena prodajalna, ena cerkev in ena šola. Sedaj šteje mesto šestdeset tisoč prebivalcev, deset šol petnajst tovarn in veliko skladišč. Prešlo je šele dvajset let; za deset let dohiti Filadelfijo.“

Američan je nekoliko prenehal in ponosno gledal na poslušalca.

„Ne bodo vam pustili rasti!“ je rekel Marko.

„Moj oče je videl veliko bodočnost te naselbine. Spočetka je kupil za majhno ceno obsežno zemljo, jo polovico razprodal in pri tem veliko zaslužil. Najstarejšemu bratu je kupil več sto njiv z žilo cinka. Srednji ni hotel delati doma in je šel k mornarjem. Meni je ostalo vse tehnično delo in kapital. Ustanovil sem tovarno za bombaževino. Oče je ostal na farmi, mati mi je umrla — takoj po mojem rojstvu. To je naša zgodovina!“

„In gospodična Orwidova?“ je vprašal Marko.

„O to je pa stara povest! Dvanajst let sem imel takrat, ko je prišel na plantažo mož, ki je prosil dela in kruha; bil je ves sestradan, raztrgan in utrujen. S seboj je imel štiriletno dekletce, ki je bilo komaj živo od truda in gladi. Prišla sta od zahoda in dolgo stala pred našimi vrati, kajti nihče ni verjel, da bi bil ta sposoben za kako delo na polju. Naposled ga je sprejel moj oče in se ga usmili samo zaradi otroka, kajti otroke je imel zelo rad.“

Ta mož se je vvrstil k delu med črnce in kitajske delavce. Delal je tiho in pokorno, kolikor je imel pač moči v telesu. Teh pa je bilo zelo malo.

Zaradi velikega dela so popolnoma pozabili nanj. Stanoval je z otrokom v bajtici na plantaži...

V tem trenutku se je čez Markove rame tiho naslonila gospodična Orwidova, položila Marwitza roko na usta in rekla:

„Drugo dokončam jaz. Ti bi preveč zamolčal.“

Sedla je med nju in govorila z njenim glasom:

„Ta revni delavec je bival v bajtici, se slabo hranil, hodil v cunjah, zbiral groše in jih skrival v luknji na steni. Otroka je učil moliti v neznanem jeziku in se tolažil s sklepom, da pojde daleč na vzhod, čez morje do rojstnega kraja, ki je čakal nanj. Govoril je, da je njegov kraj lep, da ima svoje posestvo in starega dobrega prijatelja. Otrok si je vse to dobro zapomnil. Dve leti je delal. Nekdaj pa je segel z roko v luknjo po denarju in ni našel ničesar. Nekdo ga je izvohal in okradel reveža v njegovi odsotnosti. Bil je neki Kitajec s plantaže.“

Potem je mož izgubil zavest. Mera zaupanja se je prevrnila: ni hotel več delati, na otroka je zrl s steklenimi očmi in zajokal.

Nekoliko tednov je ležal v bajtici; otrok je bil lačen, on je pil le vodo in molil. Oba bi umrla, če bi ne bilo gospoda Marwitza in tukajle Clarka. Ta je slučajno pogledal v bajtico in sporočil očetu. Vzeli so bolnika v gospodarjev dom, jima postregli in privedli tudi zdravnika. In niso bili skopi z oskrbo. Pa ni bilo več kaj ohraniti. Življenje se je izčrpalo kakor stenj brez olja. Nekoliko dni potem je umrl. Pred smrtjo je iz nedrij privlekel zvitek papirjev in ščepec sivoga peska. Otroku je izročil zlat medaljon, odlomek prstana in mu naložil, naj gre, ko doraste, na Vzhod čez morje do ljubljene rojstne zemlje. Z gospodom Marwitzem se je še pogovoril in ga oddal siroti in papirje. Ko je umrl, ga je pokopal duhovnik in mu vrgel oni pesek v grob.“

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 69-9503

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,
dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 299831	

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1985: Za Argentino \$a 3500, pri pošiljanju po pošti \$a 4000; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.
TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215